

Vicente Martínez Andrés

Una mirada a la Festa

Ajuntament d'Alcoi
Arxiu Municipal

Vicente Martínez Andrés

Una mirada a la Festa

Ajuntament d'Alcoi
Arxiu Municipal

Martínez Andrés, Vicente

Vicente Martínez Andrés : Una mirada a la Festa / [fotografies] Vicente Martínez Andrés ; [textos] Josep Maria Segura Martí

Alcoi : Ajuntament d'Alcoi, 2016 (València : Impremta Romeu)

96 p. : principalment fot. ; 23 cm

Text en castellà i valencià

DL A 159-2016

I. Segura Martí, Josep Maria 1. Alcoi-Fotografies-S. XX 2. Moros i cristians (Festa)-Alcoi

77:394.2(460.315Alcoi)“19”

© del text: Josep Maria Segura Martí

© de les imatges: Hereus de Vicente Martínez Andrés

© de l'edició: Ajuntament d'Alcoi

Revisió lingüística: Joaquim Victoriano Lavinya (Gabinet Municipal de Normalització Lingüística)

Disseny i maquetació: Paloma Castelló

Imprimeix: Romeu Impremta

DL A 159-2016

VICENTE MARTÍNEZ ANDRÉS
alma de fotógrafo

Cuando se cumplen, precisamente, quince años de su fallecimiento, acaecido un Martes Santo, día 10 de abril de 2001, aparece este libro con el que sale a la luz parte de su obra fotográfica de temática festera, de alto contenido testimonial, estético e histórico. Esta edición es un acto de justicia con Vicente Martínez, pues su figura ha permanecido silenciada durante estos años y, para muchos, sorprenderá la calidad de esta recopilación de imágenes inéditas de la Fiesta de Moros y Cristianos de Alcoy.

Nacido en 1924, Vicente tuvo en la tauromaquia y en la fotografía sus dos mayores pasiones. Delineante de profesión, trabajó durante muchos años como autónomo, junto con José García Jordá, en un gabinete de delineación y topografía sito en la calle Na Saurina d'Entença. La primera de sus aficiones, la tauromaquia, le llevó a formar parte durante mucho tiempo de las distintas comisiones y juntas directivas que tuvo el casi centenario Club Taurino de Alcoy, también animado por su larga amistad con Manuel Bueno. La familia cedió en noviembre de 2013 su biblioteca privada y todos sus trabajos fotográficos de tema taurino al citado Club Taurino, con las instantáneas de las últimas ferias taurinas en Alcoy, Alicante, Yecla y Villena.

Consecuencia de su afición fotográfica, que desarrolló con gran pasión hasta prácticamente el fin de sus días, Vicente fue uno de los fundadores de la Agrupación Fotográfica Alcoyana en 1957, junto con sus amigos José Crespo Colomer, Eugenio Pascual Balaguer, Antonio Pérez Jordá, José Pla Salvador, Vicente Miralles Climent, Antonio Santacreu Pascual, Antonio Hernández Olcina y José Payá Monllor.

No podemos decir que Vicente estuviera adscrito a corriente estética alguna. Lo que le interesaba captar con el

VICENTE MARTÍNEZ ANDRÉS
ànima de fotògraf

Quan es compleixen, precisament, quinze anys de la seua defunció, ocorreguda un Dimarts Sant, el dia 10 d'abril de 2001, apareix aquest llibre amb el qual ix a la llum una part de la seua obra fotogràfica de temàtica festera, d'alt contingut testimonial, estètic i històric. Aquesta edició és un acte de justícia amb Vicente Martínez, puix la seua figura ha romàs silenciada durant aquests anys i a molts els sorprendrà la qualitat d'aquesta recopilació d'imatges inèdites de la Festa de Moros i Cristians d'Alcoi.

Nascut en 1924, Vicente va tenir en la tauromàquia i en la fotografia les seues dues passions més grans. Delineant de professió, va treballar durant molts anys com a autònom, juntament amb José García Jordá, en un gabinet de delineació i topografia situat al carrer Na Saurina d'Entença. La primera de les seues aficions, la tauromàquia, el va portar a formar part durant molt de temps de les diferents comissions i juntes directives que va tenir el quasi centenari Club Taurí d'Alcoi, també animat per la seua llarga amistat amb Manuel Bueno. La família va cedir al novembre de 2013 la seua biblioteca privada i tots els seus treballs fotogràfics de tema taurí a l'esmentat Club Taurí, amb les instantànies de les últimes fires taurines a Alcoi, Alacant, Yecla i Villena.

Conseqüència de la seua afició fotogràfica, que va desenvolupar amb gran passió fins a pràcticament la fi dels seus dies, Vicente va ser un dels fundadors de l'Agrupació Fotogràfica Alcoiana en 1957, juntament amb els seus amics José Crespo Colomer, Eugenio Pascual Balaguer, Antonio Pérez Jordá, José Pla Salvador, Vicente Miralles Climent, Antonio Santacreu Pascual, Antonio Hernández Olcina i José Payá Monllor.

No podem dir que Vicente fóra adscrit a cap corrent estètic. El que li interessava captar amb l'objectiu era de temàtica urbanística, fruit de la seua professió. No es van escapar, de la seua càmera, detalls de fanals, columnes, portes i diferents textures arquitectòniques.

objetivo era de temática urbanística, fruto de su profesión. No se escaparon de su cámara detalles de farolas, columnas, puertas y diferentes texturas arquitectónicas. El rostro humano, en primer plano y en blanco y negro, fue otro de sus temas recurrentes, intentando captar o desvelar los misterios y enigmas que se esconden tras una mirada. Sin embargo, la fotografía festera, con la que más de uno comenzará a conocer ahora su obra, fue uno de los temas que menos le preocuparon, lo que resulta paradójico.

Multitud de premios jalonan su trayectoria, que tuvo su edad de oro en la década de los setenta y parte de los ochenta del pasado siglo: mención especial en el I Salón Nacional de Fotografía de Alcoy (1958); I Salón Regional Monográfico de la Banda Primitiva Setabense (Xàtiva, 1973); Premio Negtor de Plata en el II Salón Nacional de Fotografía de Tauromaquia (Santa Cruz de Tenerife, 1974); XXII Concurso nacional de Fotografía Artística (Sitges, 1973); IV Bienal de Fotografía “Muntanya dels Països Catalans” (Reus, 1974); I Premio del XIV Certamen de Fotografía de la Comisión de las Fiestas San Jorge de Banyeres de Mariola (1978); Premio “Castell d’Or” del IX Concurso Nacional de Fotografía (Tona, 1978); 2º Premio de la Comisión de Fiestas (Ibi, 1975), junto con otros de ámbito local.

El maestro Crespo Colomer, su gran amigo personal, en su emotiva necrológica que le dedicó días después de su muerte en la edición del 28 de abril del desaparecido periódico CIUDAD, reconoció que Vicente Martínez Andrés había sido “el alma de la Agrupación”. Es posible que no estuviera equivocado, porque hasta el último día de su existencia fue directivo de la Agrupación y llevó la fotografía en su alma.

Isabel, Julia, Luis y Pablo
Hijos de Vicente Martínez Andrés

El rostre humà, en primer plànol i en blanc i negre, va ser un altre dels seus temes recurrents, en què va intentar captar o desvelar els misteris i enigmes que s’amaguen darrere d’una mirada. No obstant açò, la fotografia festera, amb la qual més d’un començarà a conèixer ara la seua obra, va ser un dels temes que menys el van preocupar, la qual cosa resulta paradoxal.

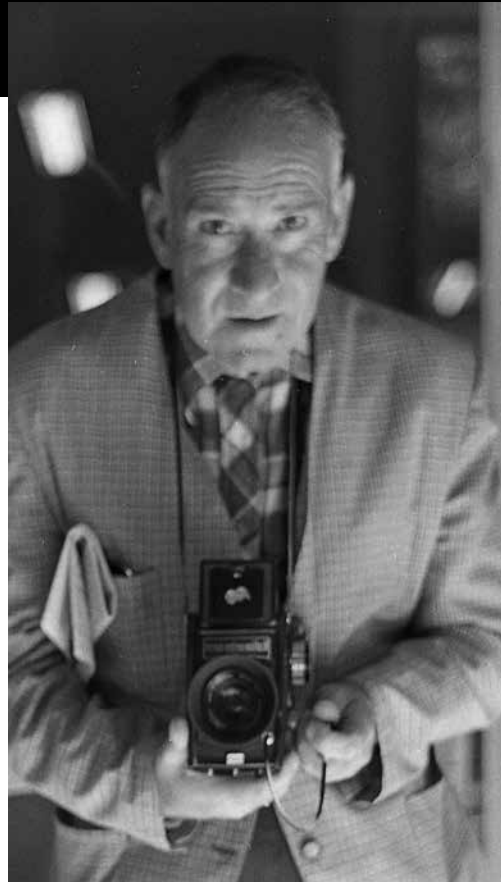
Multitud de premis jalonen la seua trajectòria, que va tenir la seua edat d’or en la dècada dels setanta i una part dels vuitanta del segle passat: esment especial en el I Saló Nacional de Fotografia d’Alcoi (1958); I Saló Regional Monogràfic de la Banda Primitiva Setabense (Xàtiva, 1973); Premi Negtor de Plata en el II Saló Nacional de Fotografia Tauromàquia (Santa Cruz de Tenerife, 1974); XXII Concurs Nacional de Fotografia Artística (Sitges, 1973); IV Biennal de Fotografia “Muntanya dels Països Catalans” (Reus, 1974); I Premi del XIV Certamen de Fotografia Comissió Festes de Sant Jordi de Banyeres de Mariola (1978); Premi “Castell d’Or” del IX Concurs Nacional de Fotografia (Tona, 1978); 2n Premi de la Comissió de Festes (Ibi, 1975), juntament amb altres d’àmbit local.

El mestre Crespo Colomer, el seu gran amic personal, en la seua emotiva necrològica que li va dedicar dies després de la seua mort en l’edició del 28 d’abril del desaparegut periòdic CIUDAD, va reconèixer que Vicente Martínez Andrés havia sigut “l’ànima de l’Agrupació”. És possible que no estiguera equivocad, perquè fins a l’últim dia de la seua existència va ser directiu de l’Agrupació i va portar la fotografia en la seua ànima.

Isabel, Julia, Luis i Pablo
Fills de Vicente Martínez Andrés

Vicente Martínez Andrés

Una mirada a la Festa

L'attrezzo de la Festa, singularitzat pel Castell i per l'Enramada de fusta, emmarquen aquesta imatge d'un portaestandard dels Mossàrabs en la desfilada del Capità Cristià.

El attrezzo de la Fiesta, singularizado por el Castillo y por la Enramada de madera, enmarcan esta imagen de un portaestandarte de los Mozárabes en el desfile del Capitán Cristiano.

1960

El Capità Cristià dels Mossàrabs, Rafael Terol Aznar, va desfilat sobre un cavall en l'Entrada. El disseny del seu casc s'inspirava en el del Rei Conqueridor.

El Capitán Cristiano de los Mozárabes, Rafael Terol Aznar, desfiló sobre un caballo en la Entrada. El diseño de su casco se inspiraba en el del Rey Conquistador.

El Capità Cristià, escortat per un macer, anava precedit per un pal·li de huit vares amb dossier ornat d'heràldiques. La senzillesa de l'ostentació dels càrrecs festers era una característica habitual que va definir un model de participació en les Entrades.

El Capitán Cristiano, escoltado por un macero, iba precedido por un palio de ocho varas con dossier ornamentado de heráldicas. La sencillez de la ostentación de los cargos festeros era una característica habitual que definió un modelo de participación en las Entradas.

1960

El seguici del Capità Cristià inclouïa un grup de cinc cavallers amb diferents vestits.

El cortejo del Capitán Cristiano incluía un grupo de cinco caballeros con diferentes vestidos.

1960

Cavaller de l'acompanyament del Capità Cristià. La tribuna de la Plaça, de gom a gom, i de fons l'enramada de fusta i xiprer que en aquest any de 1960 va incorporar al centre dels seus arcs uns penjolls amb bombetes elèctriques.

Caballero del acompañamiento del Capitán Cristiano. La tribuna de la Plaza, a tope, y de fondo la enramada de madera y ciprés que en este año de 1960 incorporó en el centro de sus arcos unos colgantes con bombillas eléctricas.

1960

El Castell proporciona un fons immillorable a un dels cavallers del seguici del Capità Cristià de 1960.

El Castillo proporciona un fondo inmejorable a uno de los caballeros del cortejo del Capitán Cristiano de 1960.

1960

En 1960 la filà del Capità Cristià, els Mossàrabs, va presentar aquesta esquadra especial, de Negres o d'Esclaus, de gran efecte.

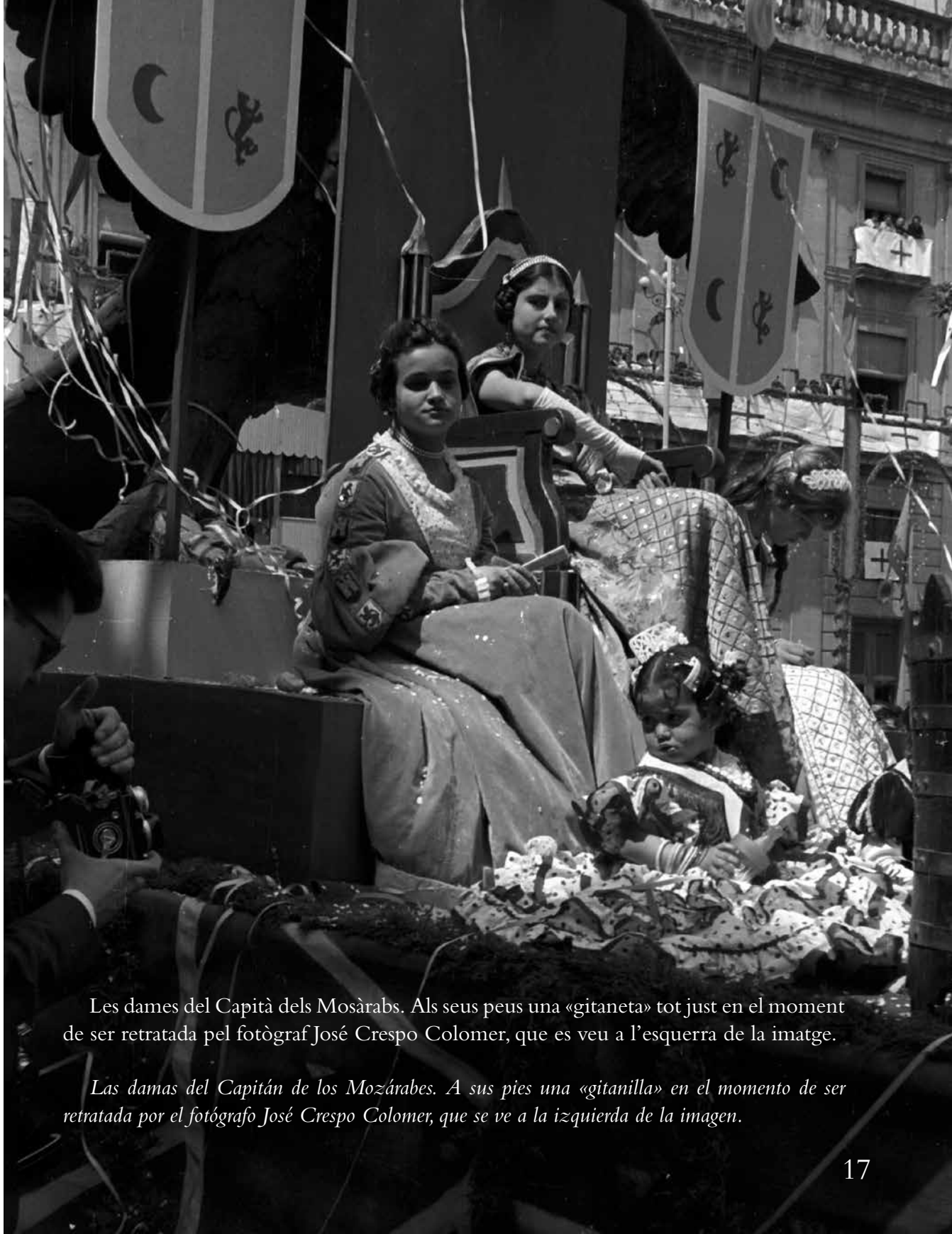
En 1960 la filà del Capitán Cristiano, los Mozárabes, presentó esta escuadra especial, de Negros o de Esclavos, de gran efecto.

1960

La instantània va captar l'espontaneïtat i el goig dels joves festers dels «Gats», transportats per una plataforma a manera de castellet.

La instantánea captó la espontaneidad y el gozo de los jóvenes festeros de los «Gatos», transportados por una plataforma a manera de pequeño castillo.

Les dames del Capità dels Mosàrabs. Als seus peus una «gitaneta» tot just en el moment de ser retratada pel fotògraf José Crespo Colomer, que es veu a l'esquerra de la imatge.

Las damas del Capitán de los Mozárabes. A sus pies una «gitanilla» en el momento de ser retratada por el fotógrafo José Crespo Colomer, que se ve a la izquierda de la imagen.

1960

La desfilada de cavalleries amb les aparellades, per part dels Andalusos i els Llauradors, ha estat sempre una imatge típica de l'Entrada de Cristians.

El desfile de caballerías con las guarniciones, por parte de los Andaluces y los Labradores, ha sido siempre una imagen típica de la Entrada de Cristianos.

1960

Llauradors i valencianes damunt de cavalleries adornades per a la desfilada, amb un fons d'arquitectures urbanes que conformen l'escenari de la Festa.

Labradores y valencianas encima de caballerías adornadas para el desfile, con un fondo de arquitecturas urbanas que conforman el escenario de la Fiesta.

1960

L'Enramada de la Plaça i la Creu de Sant Jordi als balcons harmonitzen amb el paisatge urbà.

La Enramada de la Plaza y la Cruz de San Jorge en los balcones armonizan con el paisaje urbano.

1960

Fester «Masero» acompanyat de xiquetes vestides de valenciana que reparteixen entre el públic els «paperets de masero».

Festero «Masero» acompañado de niñas vestidas de valenciana que reparten entre el público los «papelitos de masero».

1960

Davant l'Hotel España el públic que ocupa les cadires ha de deixar lliure el pas als bous que abandonen l'Entrada.

Ante el Hotel España el público que ocupa las sillas tiene que dejar libre el paso a los bueyes que abandonan la Entrada.

1960

Una ciutat en festa: Sevilla? Alcoi? Malgrat que el Diumenge de Pasqua va ser el 17 d'abril, la trilogia de la Festa a Sant Jordi de l'any 1960 va caure els dies 22 (divendres), 23 (dissabte) i 24 (diumenge).

Una ciudad en fiesta: Sevilla? Alcoy? A pesar de que el Domingo de Pascua fue el 17 de abril, la trilogía de la Fiesta a San Jorge del año 1960 cayó los días 22 (viernes), 23 (sábado) y 24 (domingo).

1960

La joventut i la senzillesa de la indumentària van ser els trets fonamentals d'aquesta esquadra d'esclaus de la filà Astures, que l'any 1960 els va correspondre el càrrec d'Alferes Cristià.

La juventud y la sencillez de la indumentaria fueron los rasgos fundamentales de esta escuadra de esclavos de la filà Astures, que en 1960 le correspondió el cargo de Alferez Cristiano.

L'expressió serena d'aquest portabandera a cavall, no oculta la satisfacció del fester per participar en el «boato» del seguici del Capità de la filà Judios, càrrec que en 1960 va estar representat per José Monllor Raduán.

La expresión serena de este abanderado a caballo, no oculta la satisfacción del fester por participar en el boato del cortejo del Capitán de la filà Judios, cargo que en 1960 estuvo representado por José Monllor Raduán.

1960

En el «boato» del Capità Moro destacava aquest palanquí culminat per un bucrani. La plataforma, amb xiquets que vestien el disseny de l'esquadra de negres, era portat per un grup de «malditos» servidors.

En el boato del Capitán Moro destacaba este palanquín culminado por un bucráneo. La plataforma, con niños que vestían el diseño de la escuadra de negros, era portado por un grupo de «malditos» servidores.

1960

Els clients del Bar Ideal ocupen seients preferents per veure i gaudir de l'espectacle de l'Entrada de Moros de 1960.

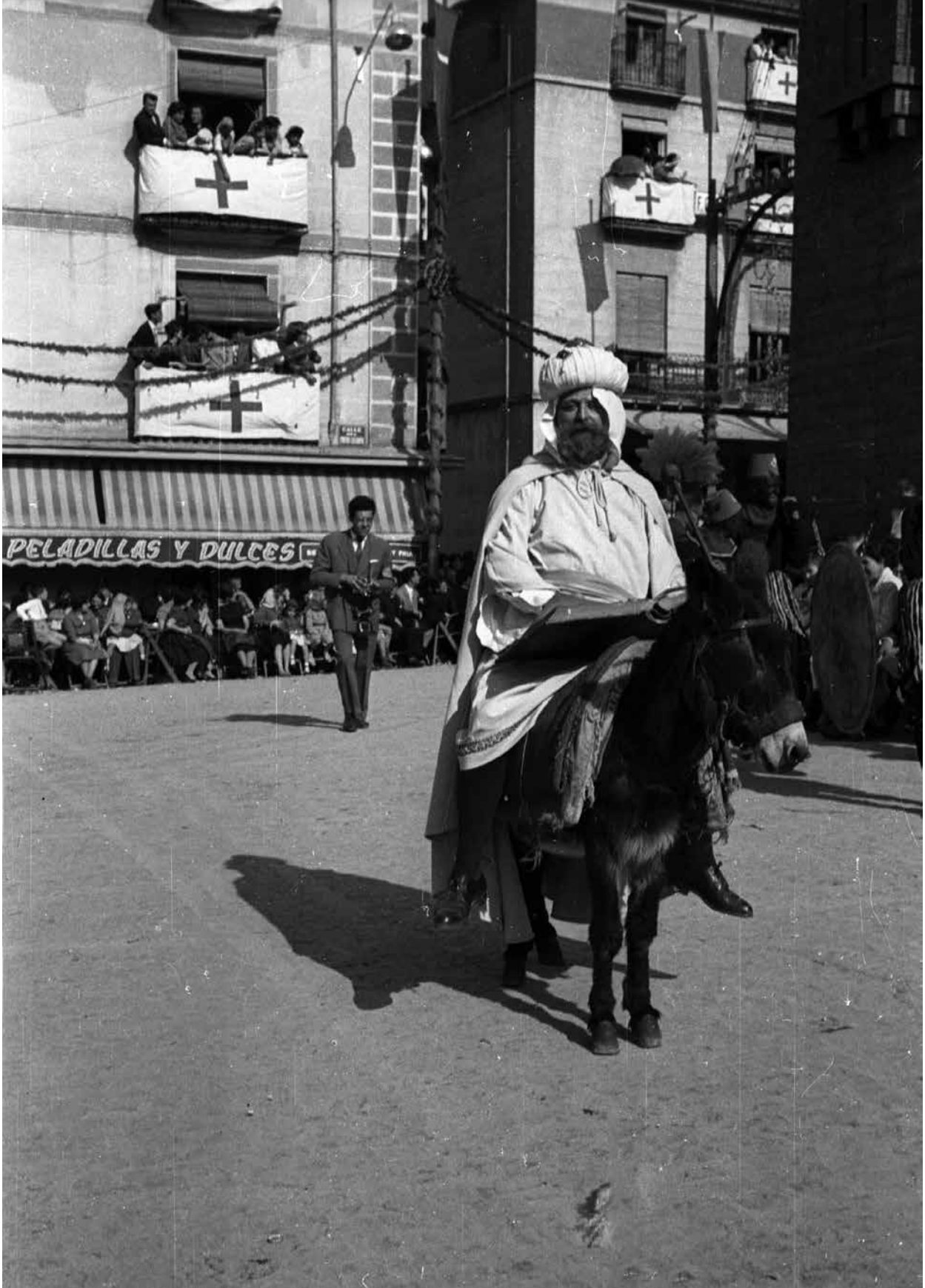
Los clientes del Bar Ideal ocupan asientos preferentes para ver y disfrutar del espectáculo de la Entrada de Moros de 1960.

Els «boatos» de les Entrades sovint han incorporat personatges com el que mostra la fotografia: un santó, un comerciant..., a llocs de burris moruns com els del «boato» dels Judios de 1960.

Los boatos de las Entradas a menudo han incorporado personajes como el que muestra la fotografía: un santón, un comerciante..., a lomos de burritos morunos como los del boato de los Judíos de 1960.

1960

1960

1960

L'esquadra de negres del Capità Moro, corresponent a la filà Judíos, desfila amb una impactant indumentària d'inspiració africana. La vesprada del divendres 22 d'abril de 1960 va ser assolellada.

La escuadra de negros del Capitán Moro, correspondiente a la filà Judíos, desfila con una impactante indumentaria de inspiración africana. La tarde del viernes 22 de abril de 1960 fue soleada.

1960

Cap batedor de l'esquadra del Capità Moro, de la filà Judíos. Aleshores l'itinerari de les Entrades recorria tan sols la meitat de la Plaça, s'enfilava pel carrer Sant Tomàs i finalitzava davant de l'església de Sant Jordi.

Cabo batidor de la escuadra del Capitán Moro, de la filà Judíos. Entonces el itinerario de las Entradas recorría tan solo la mitad de la Plaza, se metía por la calle Sant Tomàs y finalizaba delante de la iglesia de San Jorge.

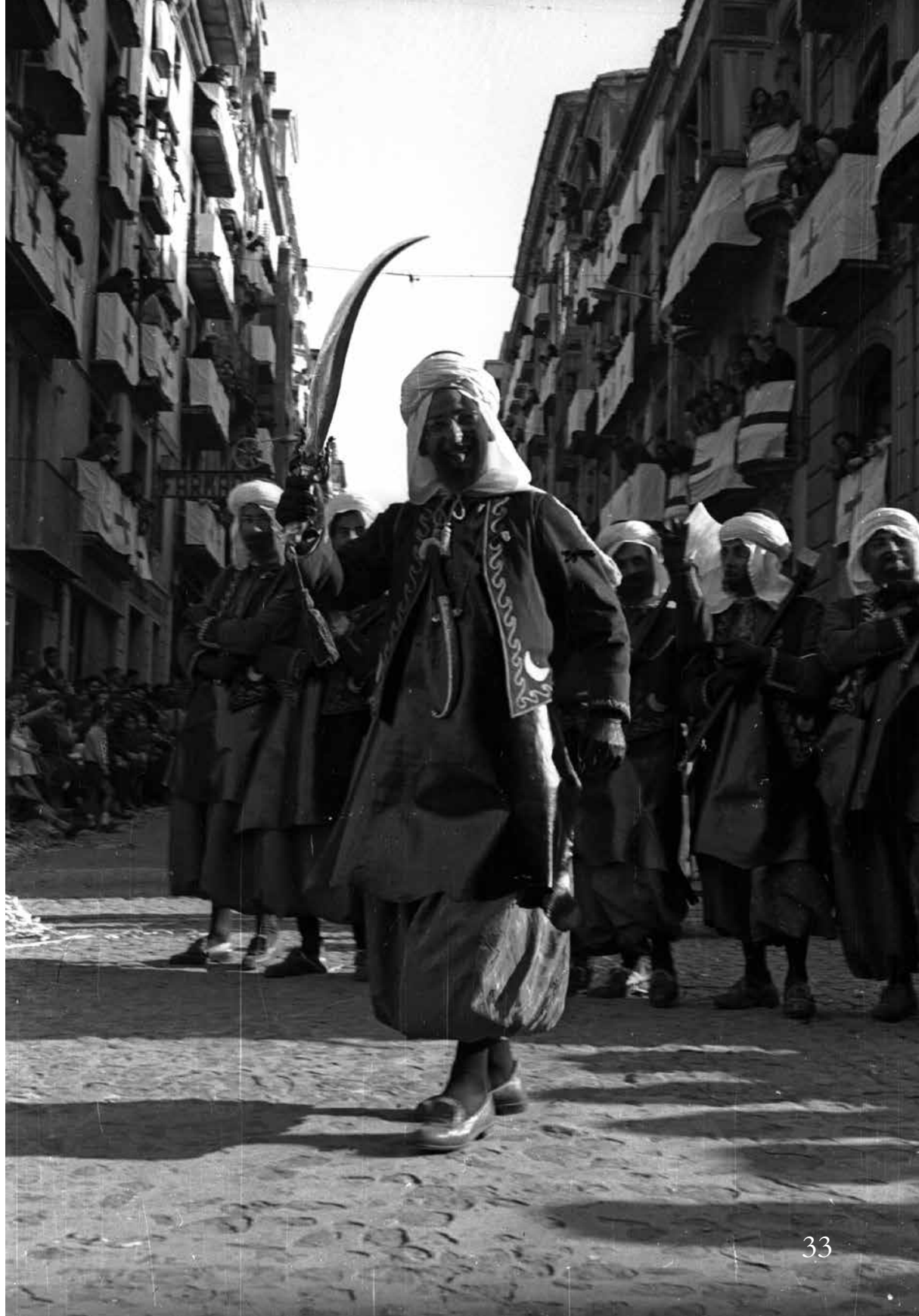
El Sergent del Bándol Moro, Daniel Moltó Pla, en l'Entrada de Moros de 1960. L'enramada de la Plaça, aleshores –i fins a 1964– es construïa amb taulons de fusta que s'adornaven amb rames de xiprer.

El Sargento del Bando Moro, Daniel Moltó Pla, en la Entrada de Moros de 1960. La enramada de la Plaza, entonces –y hasta 1964– se construía con tablonces de madera que se adornaban con ramas de ciprés.

La perspectiva del carrer Sant Nicolau emmarca la imatge de l'esquadra de la filà Magenta. El cap de la formació evoluciona el gir per entrar a la Plaça d'Espanya.

La perspectiva de la calle Sant Nicolau enmarca la imagen de la escuadra de la filà Magenta. El cabo de la formación evoluciona el giro para entrar a la Plaza de España.

1960

Un fester del seguici del Capità Cristià inicia l'Alardo tot just a la part alta del carrer de Sant Vicent. L'any 1960 l'Ajuntament va retolar un dels carrers que afronten amb el de Sant Vicent amb el nom de carrer Encaro.

Un festero del séquito del Capitán Cristiano inicia el Alardo justo en lo alto de la calle de Sant Vicent. El año 1960 el Ayuntamiento rotuló una de las calles que afrontan con la de Sant Vicent con el nombre de calle Encaro.

El Capità Cristià dels Mossàrabs, Rafael Terol Aznar, en l'Encaro dels càrrecs a la part alta del carrer Sant Vicent Ferrer.

El Capitán Cristiano de los Mozárabes, Rafael Terol Aznar, en el Encaro de los cargos en lo alto de la calle Sant Vicent Ferrer.

1960

1969

Amb aquesta imatge de l'esquadra del Capità Cristià de 1969 (filà Asturians), que el fotògraf Vicente Martínez Andrés va titular «El cop de la Festa», l'autor va ser premiat amb un accèssit del Concurs Fotogràfic de l'Associació de Sant Jordi.

Con esta imagen de la escuadra del Capitán Cristiano de 1969 (filà Asturianos), que el fotógrafo Vicente Martínez Andrés tituló «El cop de la Festa», el autor fue premiado con un accésit del Concurso Fotográfico de la Asociación de San Jorge.

1969

La música i els músics; sense ells difícilment la Nostra Festa hauria arribat a assolir el seu caràcter i encís.

La música y los músicos; sin ellos difícilmente la Nostra Festa habría llegado a lograr su carácter y encanto.

En aquesta instantània de 1969, Vicente Martínez va captar l'expressió de goig i alegria manifesta del cap de l'esquadra dels Maseros.

En esta instantánea de 1969, Vicente Martínez captó la expresión de gozo y alegría manifesta del cabo de la escuadra de los Maseros.

1969

1969

La participació de la dona en la Festa va estar testimoniada durant molts anys per la presència en els actes de xiquetes vestides amb indumentàries regionals d'Andalusia i de València.

La participación de la mujer en la Fiesta estuvo testimoniada durante muchos años por la presencia en los actos de niñas vestidas con indumentarias regionales de Andalucía y de Valencia.

1969

Un matí assolellat per a gaudir de la desfilada de l'Entrada de Cristians. La instantània capta l'espontaneïtat d'un fester –lliure d'actes– davant la complicitat del públic assegut a les cadires, que en aquells anys subministrava l'empresa valenciana Orti.

Una mañana soleada para disfrutar del desfile de la Entrada de Cristianos. La instantánea capta la espontaneidad de un festero –libre de actos– ante la complicitad del público sentado en las sillas, que en aquellos años suministraba la empresa valenciana Orti.

1969

En 1969 la filà Cids va tenir el càrrec d'Alferes Cristià. El cap batedor, sempre en constant evolució, per davant de l'esquadra.

En 1969 la filà Cides tuvo el cargo de Alférez Cristiano. El cabo batidor, siempre en constante evolución, por delante de la escuadra.

1969

En 1969, l'any de Capità dels Marrakesch, l'esquadra de negres mostrava un aconseguit disseny de Luis Solbes. Per damunt dels turbants sobreïxen dos timbalers muntats sobre una plataforma.

En 1969, el año de Capitán de los Marrakesch, la escuadra de negros mostraba un conseguido diseño de Luis Solbes. Por encima de los turbantes sobresalían dos timbaleros montados sobre una plataforma.

1969

Esquadra de negres amb què la filà Barbarescs va commemorar l'any 1969 el Centenari de la seua fundació. Amb disseny de Luis Solbes, aquesta esquadra va aconseguir un premi extraordinari de 3.000 ptes. per part de l'Associació de Sant Jordi.

Escuadra de negros con que la filà Berberiscos conmemoró en 1969 el Centenario de su fundación. Con diseño de Luis Solbes, esta escuadra consiguió un premio extraordinario de 3.000 ptas. por parte de la Asociación de San Jorge.

1969

L'any 1969 li va correspondre a la filà Verds l'esquadra de negres del Mig.

El año 1969 le correspondió a la filà Verdes la escuadra de negros del «Mig».

1969

El fotògraf busca el punt de l'enfocament de la càmera, per a aconseguir aquest retrat dels esquadres de la filà Llana.

El fotógrafo busca el punto del enfoque de la cámara, para conseguir este retrato de los escuadros de la filà Llana.

L'Ambaixador Moro, José Linares Soler, declama els versos del seu parlament al matí.

El Embajador Moro, José Linares Soler, declama los versos de su parlamento por la mañana.

1970

Cap batedor de l'esquadra especial del Capità Cristià, que l'any 1970 li va correspondre a la filà Cids.

Cabo batidor de la escuadra especial del Capitán Cristiano, que en 1970 le correspondió a la filà Cides.

1970

La indumentària dels Llauradors, assimilada al disseny de l'esquadra de l'Alferes Cristià de 1970.

La indumentaria de los Labradores, asimilada al diseño de la escuadra del Alférez Cristiano de 1970.

1970

Exotisme i reminiscències tribals africanes destacaven en el disseny de l'esquadra del Capità Moro dels Realistes de 1970.

Exotismo y reminiscencias tribales africanas destacaban en el diseño de la escuadra del Capitán Moro de los Realistas de 1970.

1970

El blanc de les camises i els saragüells dels Llauradors destaquen al costat dels seus cartutxers. Des de 1966 la Plaça va tindre una nova enramada, de pals metàl·lics amb les heràldiques de les filaes i un fistó emmerletat amb bombetes elèctriques.

El blanco de las camisas y los zaragüelles de los Labradores destacan junto a sus cartucheros. Desde 1966 la Plaza tuvo una nueva enramada, de postes metálicos con las heráldicas de las filaes y un festón almenado con bombillas eléctricas.

1970

El Castell en poder dels Cristians durant l'Ambaixada del matí. Jorge Albero Martínez (Capità dels Cids) i Claudio Abad Cantó (Alferes dels Llauradors), acompanyats per l'Ambaixador Cristià (Miquel Martí García) i el Sergent Cristià (Francisco Moltó Abad).

El Castillo en poder de los Cristianos durante la Embajada de la mañana. Jorge Albero Martínez (Capitán de los Cides) y Claudio Abad Cantó (Alférez de los Labradores), acompañados por el Embajador Cristiano (Miquel Martí García) y el Sargento Cristiano (Francisco Moltó Abad).

1970

Entre el fum de la pólvora, els Asturians (la Creueta), els cartutxers i el trompeta, en plena batalla d'arcabuseria. En aquests anys, en l'acte de l'Alardo es disparaven uns 3.500 quilograms de pólvora.

1970

Entre el humo de la pólvora, los Asturianos (la Creueta), los cartucheros y el trompeta, en plena batalla de arcabucería. En estos años, en el acto del Alardo se disparaban unos 3.500 kilogramos de pólvora.

1970

L'Alardo del matí és iniciat per part dels cristians; així comença la batalla d'arcabuseria. Els Cids, amb el seu Capità, Jorge Albero Martínez, al capdavant.

El Alardo de la mañana es iniciado por parte de los cristianos; así empieza la batalla de arcabucería. Los Cides, con su Capitán, Jorge Albero Martínez, al frente.

1970

Els càrrecs i personatges festers dels dos bàndols s'enfronten en lluita d'arma blanca. Nombrosos fotògrafs i operadors cinematògrafs documenten el moment amb les seues càmeres.

Los cargos y personajes festeros de los dos bandos se enfrentan en lucha de arma blanca. Numerosos fotógrafos y operadores cinematógrafos documentan el momento con sus cámaras.

1973

El Sargent Major, Justo Terol, comanda el Bàndol Moro en l'acte de la Glòria. Alcoi s'impregna d'aromes de Festa en aquest Diumenge de Pasqua.

El Sargento Mayor, Justo Terol, comanda el Bando Moro en el acto de la Gloria. Alcoy se impregna de aromas de Fiesta en este Domingo de Pascua.

1973

La Societat Música Nova acompanya els gloriors del Bàndol Moro.

La Sociedad Música Nueva acompaña a los gloriosos del Bando Moro.

1973

Els Vascos al seu any de Capità de 1973, presentaren aquesta esquadra especial en què destacava el casc que representava un ànec.

Los Vascos en su año de Capitán de 1973, presentaron esta escuadra especial en la que destacaba el casco que representaba un pato.

1973

La participació de la infantesa en les desfilades és especialment nombrosa en determinades filaes, com els Alcodians.

La participación de la niñez en los desfiles es especialmente numerosa en determinadas filaes, como los Alcodianos.

Avant, l'esquadra de Llauradors.

Adelante, la escuadra de Labradores.

Aquell Mossén Torregrossa del barret poligonal!

Clergue llegendari a cavall d'un matxo que desfila en el seguici de l'Alferes Cristià. En la imatge Ramón Torregrossa Larxé, últim membre del llinatge que va representar aquest personatge moltes vegades des de 1943 fins a 1992.

Clérigo legendario a caballo de un macho que desfila en el cortejo del Alférez Cristiano. En la imagen Ramón Torregrossa Larxé, último miembro del linaje que representó este personaje muchas veces desde 1943 hasta 1992.

1973

El fotògraf tria l'enquadrament i busca l'espontaneïtat dels festers Gusmans.

El fotógrafo elige el encuadre y busca la espontaneidad de los festeros Guzmanes.

Al llarg de tot el trajecte, el Capità Moro, Jorge Peidro Pastor, dels Judios, va caminar sobre una estora que s'estenia als seus peus. El personatge anava precedit pel seu cavall i una escorta de palafreners.

A lo largo de todo el trayecto, el Capitán Moro, Jorge Peidro Pastor, de los Judíos, anduvo sobre una estera que se extendía a sus pies. El personaje iba precedido por su caballo y una escolta de palafreneros.

1973

1973

Bruixots d'antiga llegenda, / negres que corren la senda / de quimeres orientals. / El sol bruny metalleria / i ompli el ritme la follia / dels platells i dels timbals (Versos de Joan Valls).

Els «negres» del Judíos, en el seu any de Capità, van patir un dramàtic accident. Una espurna va prendre en la seua indumentària i quatre components de l'esquadra van resultar cremats.

Los «negros» de los Judíos, en su año de Capitán, sufrieron un dramático accidente. Una chispa tomó en su indumentaria y cuatro componentes de la escuadra resultaron quemados.

1973

Al «boato» del Capità Moro s'incorporaven moretes sobre una carrossa.

Al boato del Capitán Moro se incorporaban moritas sobre una carroza.

1973

El «boato» del Capità Moro dels Judíos incorporava personatges que anaven damunt de burrettes.

El boato del Capitán Moro de los Judíos incorporaba personajes que iban encima de burritos.

Enguany tinc esquadra! Per una estona el fester arribarà a tocar el cel; una sensació encisadora; amb la melodia i els timbals apegats als renyons.

¡Este año tengo escuadra! Por un momento el fester llegará a tocar el cielo; una sensación encantadora; con la melodía y los timbales apegados a los riñones.

1973

1973

La joventut dels Verds caracteritza aquesta formació de l'any 1973. La imatge capta el gest de complicitat dels festers, especialment el del cap de la formació.

1973

La juventud de los Verdes caracteriza esta formación del año 1973. La imagen capta el gesto de complicidad de los festeros, especialmente el del cabo de la formación.

1973

La mirada del cap de l'esquadra de la Magenta busca la correspondència de l'aplaudiment entre el públic que observa des dels balcons.

La mirada del cabo de la escuadra de la Magenta busca la correspondencia del aplauso entre el público que observa desde los balcones.

1973

L'any 1973 als Mudèjars els va correspondre l'Esquadra del Mig. El tram final del carrer Sant Llorenç i l'inici de l'avinguda del País Valencià era un dels llocs preferits pel fotògraf Vicente Martínez per a capturar imatges fotogràfiques.

El año 1973 a los Mudéjares los correspondió la Escuadra del «Mig». El tramo final de la calle Sant Llorenç y el inicio de la avenida del País Valencià era uno de los lugares preferidos por el fotógrafo Vicente Martínez para capturar imágenes fotográficas.

1973

La doble esquadra afavoreix el clarobscur que defineix els colors de la filà Llana.

La doble esquadra favorece el claroscuro que define los colores de la filà Lana.

1973

Els esquadres dels Ligeros senten pròximes les vibracions de la percussió.
Los escuadros de los Ligeros sienten próximas las vibraciones de la percusión.

1973

L'any 1973 la filà Ligeros va commemorar el centenari de la seua existència en la Festa d'Alcoi. En l'Entrada de Moros van desfilir dues esquadres especials: una de «negres», que incorporava al seu disseny l'arpa d'un sauri; i una altra, que imitava el disseny primitiu.

1973

El año 1973 la filà Ligeros conmemoró el centenario de su existencia en la Fiesta de Alcoy. En la Entrada de Moros desfilaron dos escuadras especiales: una de «negros», que incorporaba a su diseño la zarpa de un saurio; y otra, que imitaba el diseño primitivo.

Esquadrers de la filà Chano. Una barreja d'experiència i joventut.

Escuadreros de la filà Chano. Una mezcla de experiencia y juventud.

Turbants amb ploma, brodats, sedes..., identifiquen els membres de la filà Cerdà.

Turbantes con pluma, bordados, sedas..., identifican a los miembros de la filà Cerdà.

1973

En l'acte de l'Ambaixada del matí el Castell és ocupat pels defensors de la Creu. Al centre de la imatge se situa l'Ambaixador Cristià, Miquel Martí Garcia, acompanyat pel Capità dels Vascos, Ismael Peidro Pastor, i l'Alferes dels Mossàrabs, José Francés Blanes.

1973

En el acto de la Embajada de la mañana el Castillo es ocupado por los defensores de la Cruz. En el centro de la imagen se sitúa el Embajador Cristiano, Miquel Martí Garcia, acompañado por el Capitán de los Vascos, Ismael Peidro Pastor, y el Alférez de los Mozárabes, José Francés Blanes.

1973

L'any 1969 la filà dels Astures va substituir la seua denominació per la d'Almogàvers, també coneguda popularment com «La Lleganya». Aquestes imatges de l'Alardo són de l'any 1973.

1973

El año 1969 la filà de los Astures sustituyó su denominación por la de Almogávares, también conocida popularmente como «La Lleganya». Estas imágenes del Alardo son del año 1973.

1973

Els alardos del «Dia dels Trons», on el foc i el fum de la pólvora creen efectes de gran bellesa, són un dels actes preferits pels fotògrafs.

Los alardes de arcabucería del «Día de los Truenos», donde el fuego y el humo de la pólvora crean efectos de gran belleza, son uno de los actos preferidos por los fotógrafos.

1973

Els estandards i emblemes cristians onegen al Castell. El Sargent Major Cristià, Francisco Moltó «Paco el Pansit», guaita l'arribada del genet Estafeta Moro.

Los estandartes y emblemas cristianos ondean en el Castillo. El Sargento Mayor Cristiano, Francisco Moltó «Paco el Pansit», vigila la llegada del jinete Estafeta Moro.

1978

L'any 1978, a la filà *Cruzados* li va correspondre el càrrec d'Alferes Cristià, que va ser representat per Jorge Verdú Català, aleshores un jove de 17 anys. En el seu seguici, i també sobre una carrossa, anaven el seu germà Rafael, que va encarnar el personatge del «rodella», acompanyat per les seues germanetes Ana i Mamen.

El año 1978, a la filà Cruzados le correspondió el cargo de Alférez Cristiano, que fue representado por Jorge Verdú Català, entonces un joven de 17 años. En su cortejo, y también sobre una carroza, iban su hermano Rafael, que encarnó el personaje del «rodella», acompañado por sus hermanas Ana y Mamen.

1978

Els *Cruzados* desfilen amb la seua esquadra d'Alferez l'any 1978. Un raig de sol incideix sobre la façana d'un edifici d'estil modernista de l'avinguda del País Valencià.

Los Cruzados desfilan con su escuadra de Alferez en 1978. Un rayo de sol incide sobre la fachada de un edificio de estilo modernista de la avenida del País Valenciano.

1978

Art i figura, en aquest retrat del cap d'esquadra dels Andalusos.

Arte y figura, en este retrato del cabo de escuadra de los Andaluces.

1978

Un magnífic retrat del veterà masero i l'adolescent valenciana. El dia de les Entrades de l'any 1978 va ser el diumenge 29 d'abril.

Un magnífico retrato del veterano masero y la adolescente valenciana. El día de las Entradas del año 1978 fue el domingo 29 de abril.

1978

La satisfacció es manifesta en la cara del cap batedor de l'esquadra especial del Capità dels Muntanyesos.

La satisfacción se manifiesta en el rostro del cabo batidor de la escuadra especial del Capitán de los Montañeses.

L'Esquadra del Mig dels Llauradors, de l'any 1978, mostrava un disseny de Miguel Moltó Verdú, en la imatge al capdavant de la formació juntament amb el seu germà Enrique.

La Escuadra del «Mig» de los Labradores, del año 1978, mostraba un diseño de Miguel Moltó Verdú, en la imagen al frente de la formación junto con su hermano Enrique.

1979

Vista anterior i posterior d'una molt vistosa i guerrera esquadra especial dels *Cruzados* el seu any de Capità. La Corporació Musical Primitiva d'Alcoi interpretava per a ells la marxa «*Als Cristians*», de José M^aValls Satorres.

1979

Vista anterior y posterior de una muy vistosa y guerrera escuadra especial de los Cruzados en su año de Capitán. La Corporación Musical Primitiva de Alcoi interpretaba para ellos la marcha «A los Cristianos», de José Mª Valls Satorres.

1979

Carrer Sant Nicolau avall. El moment es gaudeix i es viu per part dels membres de l'esquadra de la filà *Cruzados*, que avancen junts protegits pels seus grans escuts.

Calle Sant Nicolau abajo. El momento se disfruta y se vive por parte de los miembros de la escuadra de la Filà Cruzados, que avanzan juntos protegidos por sus grandes escudos.

1979

Turbants de sedes, plomes i metalls es balancegen al ritme compassat d'una marxa mora. Esquadra del Capità dels Ligeros de 1979.

Turbantes de sedas, plumas y metales se balancean al ritmo acompasado de una marcha mora. Escuadra del Capitán de los Ligeros de 1979.

Aquest llibre s'acabà
d'imprimir als tallers
gràfics de Romeu el 10
d'abril de 2016, any en què
es compleix el centenari de
la mort del músic Gonçal
Barrachina Sellés, autor del
nostre Himne de Festes.

Col·lecció
Arxius de la Fototeca Municipal d'Alcoi

Ajuntament d'Alcoi
Arxiu Municipal